



NY VERDEN kampen for åndelig og moralsk opprustning

Et hverdagsvalg

"Hva det norske samfunn trenger mer enn noe annet idag, er å gjenvinne respekten for menneskets åndsvirkelighet," skriver Finn Jor i Aftenposten.

Ordene finner et ekko i det svenske filmepos "Sagolandet", som nå går på norske kinoer. Produsert av Jan Troell ("Utvandrerne"), belyser filmen åndsfattigdommen i dagens samfunn, og de følger den får for vår behandling av natur- og dyreverdenen, såvel som de eldste og de yngste av vår egen art. Effektivitet og lønnsomhet har tatt knekken på respekten for skaperverket. "Jo høyere materiell standard et land har, desto hardere må man arbeide for å utvikle den åndelige siden," sier Troell.

Vi trenger et lederskap som bryter ut av den materialistiske nyttetenkningen og setter mennesket først. Hvis glitrende kjøpesentre og investeringsobjekter prioriteres høyere enn skole, kirke og kulturliv, er vi blitt materialismens bytte. Mennesket er redusert til produsent, forbruker eller stemmekveg.

Men det er for billig å legge skylden på lederne. Samfunnet gjenspeiler de verdier og normer vi alle velger å bygge livet på. Det er et hverdagsvalg, og samtidig en del av den evige kampen mellom ondt og godt.

"Den åndelige siden" dreier seg om forpliktende holdninger. Bruker vi, eller tar vi vare på? Krever vi eller gir vi? Alle kan gjøre sitt:

Vi kan avslå uærlige og ulovlige snarveier til suksess og fortjeneste.

Vi kan nekte å bøye oss for presset fra pengemakt eller særinteresser.

Vi kan synge ut om urett som begås, og rydde opp i den urett vi selv begår.

Slik kan vi gjenreise vår selvrespekt. Uten den er respekt for skaperverket eller menneskets åndsdimensjon en umulighet.

Det står i den gamle boken at Gud skapte mennesket i sitt bilde. Om du er troende eller ikke-troende, kan kanaler til den dimensjon være stoppet igjen av grådighet eller kynisme.

Åpne kanaler kan lede til de forandringer som vi nesten har sluttet å tro på.

Byproblemer i fokus

4. -13. april kommer en usedvanlig gruppe på seks personer fra England på besøk til Norge. Blant dem er formannen i Liverpools råd for rasespørsmål, Mohammed Anwar, som også er formann i en sammenslutning av pakistanere i Merseyside, området rundt Liverpool. Fra Newcastle kommer bl.a. avdelingsleder Broughton i politiet, som har ansvar for forholdet mellom folkegruppene i byen. De kommer til Norge for å knytte kontakt med folk som bærer liknende ansvar her i landet.

Liverpool er en av Englands mest kriserammete byer. Det følgende vitner om at gruppen som kommer, også har godt nytt å berette:

I Norge er Liverpool best kjent for sin fotballklubb. I Storbritannia har byen lenge vært betraktet som den mest konfliktfylte og kaotiske i landet. Arbeidsløsheten ligger på 20%, og på opp til 80% blant ungdom i noen av de hardes rammete områdene. Ca. 35.000 (syv-åtte prosent av byens innbyggere) er immigranter fra Afrika, Asia eller de Karibiske øyer. I 1981 eksploderte deres følelse av å bli diskriminert i oppstøyer som rystet byen.

Det var fotball-fansen fra Liverpool som gikk berserk på en stadion i Belgia, hvor mange ble drept. Men det var også befolkningen i Liverpool som etter denne skandalen arrangerte en felles bots-gudstjeneste, og sendte grupper til Italia for å be dem om tilgivelse som hadde mistet sine pårørende.

Liverpools politiske historie er like broget som dens rasesammensetning. Byen var et sentrum for slavehandelen inntil den ble avskaffet i 1807. Rømte slaver og afrikanske og kinesiske sjømenn var blant de første immigrantene i byen. I den eksplosive utviklingen etter den industrielle revolusjon, kontrollerte byens "tusen skip" 40% av verdenshandelen. Men etter annen verdenskrig har økonomisk tilbakegang og politisk konfrontasjon preget bildet. I 1983 fikk trotskistene, eller Labour-partiets "Militant Tendency", flertall i bystyret, og det kom til full konfrontasjon med Thatcher-regjeringen. På et tidspunkt ble alle byens 31.000 kommunalt ansatte sagt opp! Og krisen ulmer fremdeles.

Den som først og fremst har vært ansvarlig for å styre Liverpools skute gjennom opprørt hav er Alfred Stocks, byens Chief Executive (rådmann) gjennom 12 år inntil 1986. I et radio-intervju under krisen i bystyret sa han: "Hvis du kan lære å stole på andre og få andre til å stole på deg, kan du oppnå nesten hva som helst. Og på den annen side, uten tillit kan din politikk være så god den bare vil, men du oppnår ikke stort. Selve demokratiet står på spill. Hvis vi forfølger begrensede og dogmatiske mål, ødelegger vi det. Hvis vi har en åpen holdning så alle får forståelse av at de trengs, bygger vi det opp."

Fortsatt side 3

Mellom himmel og helvete

Vi lever i en spenning mellom himmel og helvete. Mellom våre skinnende idealer og våre fortvilte nederlag. Mellom renheten vi skimter og grusomheten vi aner i mørke fantasier.

Mellom den skjønneste og fredeligste idyll i en bortgjemt dal, og det voldsomme jordskjelvet i Armenia, flyulykken med Pan-Am i Skottland, fattigdommen i Bangladesh. Mellom de vakreste toner og taler for velferdssamfunnet og den ensomme gamle i en bortgjemt, kald leilighet.

Vi trives ikke med denne konflikten. Vi prøver på fluktløsninger. Vi gjør våre idealer til vårt virkelige bilde av oss selv, og vi blir hyklere.

Vi klamrer oss til optimismen og glemmer de vonde nyhetene. Eller vi kan prøve noe annet. Pynte på helvete og gjøre det beboelig. Prøve å gjøre nederlagene så naturlige at vi ikke behøver å skamme oss lenger. Når ondskapen ikke er ondskap lenger, kan vi leve i harmoni med den.

Idealene kan bringes ned fra himmelen slik at vi slipper å strekke og forstrekke oss.

Vi kan også begrave oss i all verdens elendighet. Rope ut vår forferdelse over katastrofe, vold og utbytting. Forbanne mørket så kraftig at vi til slutt ikke ser noe annet.

Historien forteller om både gasskamre og barmhjertige samaritanere. Våger vi å erkjenne denne spenningen? Og ansvaret som følger med? Det kan føles så tungt at det knekker oss før vi begriper alvor og spennvidde.

Gud visste hva Han gjorde. Han gav oss tilgivelsen. Ikke som fluktløsning. Men som et redskap til å utdype erkjennelsen og bære vårt ansvar.

Den som vil leve i spenningen mellom himmel og helvete, vil trenge tilgivelsen. Til oppbrudd, frigjøring og fornyelse.

B.O. Austad

Et lite Caux-brev 1989

"The Source of Change", Kilden til forandring - slik lyder temaoverskriften til sommerkonferansene i Caux, Sveits. De begynner 9. juli, med avslutning 27. august. Nå er tiden for å planlegge sommeren!

Nyttårskonferansen er nettopp over. 250 mennesker fra all verdens kanter møttes. Men også et titalls skandinaver deltok, blant dem undertegnede med kone.

En morgen ble dagens program annonsert over høytalerne på 17 forskjellige språk

I spisesalen sto et fire meter høyt juletre, vakkert pyntet med stråstjerne og røde epler.

Møtene var preget av julebudskapet. Det var foredrag om problematikken i Midt-Østen, og om spirene til løsning - holdt av mennesker som har bodd i områdene de siste 25 årene. En øst-tysk prest som leder et arbeid i DDR for "åndelig fornyelse av menighetene", ga oss et bilde av sin og kirkens kamp. En gruppe fra Romania var også her.

En dag dukket en student opp, og viste seg å være fra Narvik. En ung finsk kvinne ledet ett av møtene med stor overbevisning og inspirasjon. En rekke av møtene ble ledet og gitt innhold av ungdom i 20-årsalderen.

Selv mellom konferansene er det en jevn strøm av besøkende til Caux. De har hørt om stedet og kommer på dagsbesøk. Hva sveitserne gjennom mer enn 40 år har investert av energi, tid, fantasi og penger her, er vanskelig å fatte.

Nå er man i full gang med å forberede velkomsten for de 2.500 som ventes til sommerkonferansen.

Idag faller sneen jevnt i Caux, og vi sender våre hjerteligste hilsener.

Einar Engebretsen

Politiker på menneskefiske



Margit Borg Sundman

"Hvis det ikke hadde vært for Margit Borg Sundman, ville jeg vært død idag."

I en sen kveldstid på kalde vinteren for over 20 år siden skyndte Margit Borg Sundman seg ut av den finske Riksdagen etter et møte. I en snøhaug la hun merke til noe som kunne være et menneske. Hun stoppet og hjalp opp det som viste seg å være en forkommen ung dame, sterkt nedsløvet av narkotika. Margit Borg Sundman tok henne med seg hjem og pleiet henne.

På Margit Borg Sundmans 85-årsdag sto den samme kvinnen frem og takket henne og fortalt om det nye livet hun hadde funnet, og om sitt arbeid for andre narkomane.

Margit Borg Sundman ble gjennom et langt og aktivt liv og 22 år som finsk riksdagsmedlem kjent for sine sterke overbevisninger og sitt mot. Men hun var også den barmhjertige samaritan midt i en travel hverdag.

Hun ble født i 1902 da Finland ennå var under Russlands tsar, som ett av ni barn. Komponisten Jean Sibelius var hennes fetter. I sin livstid har hun opplevd mange omveltninger og harde tider for Finland: Første verdenskrig. Den russiske revolusjon. Finlands løsrivelse og grunnleggelse som demokratisk republikk, men med dype sår etter indre krig mellom "røde" og "hvite". Og så den andre verdenskrigen og dens lidelser.

I 1940 ble Margit Borg Sundman ansatt i Solsialdepartementet og fikk ansvaret for bosettingsplanen for alle flyktninger etter Sovjets invasjon i Finland i 1939.

Byproblemer i fokus

fortsatt fra side 1

Stocks og hans kolleger har ikke arbeidet forgjeves. I fjor rapporterte avisen "The Guardian" at en nå i Liverpool kan se "de første tegn på en bedre framtid og økonomisk oppblomstring". Bystyret har også etablert en komité med 12 representanter for minoritetsgruppene i byen og 12 medlemmer av bystyret. Ingen beslutninger som angår minoritetene fattes før de er blitt grundig diskutert i denne komiteen.

Stocks, som døde i høst, 62 år gammel, var metodist og tilhenger av Moralsk Opprustning. I radio-intervju fortalte han at han begynte hver dag med en stille halv time da han "åpner hjerte og sinn for Gud og legger fram alle de konflikter og bekymringer jeg bærer på. Midt i travelheten gjør det meg i stand til å finne fram til en eller to prioriteter blant 20. Det er utrolig å oppleve hva Gud kan gjøre når noen våger å lytte til Ham."

I 1947 ble hun valg til å lede Finske Kvinners Nasjonalråd. Den stillingen beholdt hun helt til 1967. I 1954 ble hun visepresident i Kvinneres Verdensråd. I 1948 ble hun valgt inn i Finlands Riksdag for det konservative partiet.

Akkurat på dette tidspunkt dukket MRA opp. "Jeg brukte alle vanlige politiske tricks for å splitte og vinne egne fordeler," fortalte hun, "selv om jeg mente å være en kristen. 'Hvordan kan en politiker følge moralske verdinormer?' spurte jeg meg selv. 'Og hvordan kan en politiker finne tid til å tenke?'"

Moralsk Opprustning forandret både hennes perspektiv og hennes holdninger. Ved en anledning ba hun en kollega om tilgivelse for vonde ord hun hadde latt falle mot ham. Senere samarbeidet de to om å få nedstemt et forslag om lønnsøkning for riksdagsmedlemmer. Det var på en tid med mye uro om lønninger innen arbeidslivet. Etterhvert ble Margit Borg Sundman kjent for sine standpunkter i debatter om etikk og moral - ikke alltid like populære. Ved en anledning lød overskriften i Finlands største kveldsavis Ilta Sanomat: "Margit alene mot fullpakket sal."

Margit Borg Sundman ble aldri så glad i sine egne meninger at hun ikke forsøkte å se menneskene bak de oppfatningene hun bekjempet. En gang på vei til Moskva havnet hun i samme togkupé som Hertta Kuusinen, leder for det finske kommunistpartiet og datter til en av Stalins regjeringsmedlemmer under den finsk-russiske krigen. Margit skjøv sine motforestillinger til side og begynte en samtale. Toget hadde ingen restaurantvogn, og hun delte sin matpakke med Kuusinen som hadde glemt sin mat.

Neste morgen spurte Margit om hun kunne få lese dagens tekst fra Bibelen for henne. Joda, det kunne hun gjerne. "Bær hverandres byrder og oppfyll derigjennom loven." "Det var fine ord," sa Kuusinen. "Hvilken bok er det fra?" Så begynte hun å fortelle om krigsårene da hun som kommunistleder var blitt arrestert. Mens hun satt i fengsel døde hennes eneste sønn. Hun visste ikke engang at han var syk og fikk ikke se ham. Margit var opprørt. Hun kjente ikke til at Kuusinen hadde hatt en sønn. Hun fortalte hvordan hun selv hadde hatet to mennesker som hadde forurettet henne. Og hvordan Gud hadde satt henne fri. Kuusinen sa: "Jeg tror ikke på Gud." "Jeg hadde en tro," sa Margit, "men likevel lot jeg bitterheten slå røtter i meg." Vennskapet dem imellom varte til Kuusinenes død.

Margit Borg Sundman har bevart sin finske sisu selv om kreftene begynner å svikte. I mange år har hun brukt krykker etter mislykkede hofteoperasjoner. Med mer eller mindre konstante smerter kaller hun selvmedlidenhet og likegyldighet "de verste sykdommene". Men det har ikke vært lett å ta farvel med et så aktivt liv. Heller ikke å stole på at andre kan ta over og gjøre en like god jobb. Spørsmålet om ensomhet besvarer hun med "dersom hjertet er fylt av mennesker, forsvinner egen ensomhet".

Blant mange saker hun har kjempet for, har kristendommen vært hennes hjertesak. "En gang forlot jeg bevisst min tro. Jeg ønsket å bli fri. Men jeg fant meg selv under mitt eget diktatur, og min frihet var blitt mine lenker. Jeg lærte det motsetningsfylte, at bare bundet til noe høyere enn oss selv, til Livets Herre, kan vi bli virkelig frie."

Ved avskjeden fra Riksdagen i 1970 var det en takk fra en politisk motstander som betydde mest. Hun hadde funnet nytt liv etter en samtale med Margit Borg Sundman. "Selv tror jeg ikke, men det var kanskje din Gud og ditt løfte om å be for meg som hjalp," sa hun.

Fra en artikkel av Paul Gundersen

To stemmer

I et intervju med "Østlandsposten" (3.12.88) sier Unni Mostad, Stavern, sykepleier og en av fem norske distriktspresidenter i "Inner Wheel":

"Jeg har tro på å gjøre noe. Skal noe forandres, må jeg forandres. Etter den første sommeren ved MRAs senter i Caux i Sveits var min sosiale samvittighet våknet. For meg ble sykepleien det rette valget. I studietiden var jeg også innom psykiatrien.

Den siste tiden har vi fulgt med i konfliktene i fengslene. Å putte psykiatrisk syke i fengsel er uverdig. Når noe er galt, trenger vi en alternativ politikk, et alternativt samfunn. Jeg har brukt mange år av mitt liv i sjelsorg for mennesker med lite ressurser. La oss bruke tid og fantasi for de svake i samfunnet. Vi må søke tilbake til de gamle verdinormene. Vi må gi menneskene respekten tilbake."

I "Broderskap", de kristne sosialdemokratenes organ i Sverige, skriver Gunlög Järhult i sin ukentlige spalte (2.12.88):

"Jeg har møtt min ungdom. Fra en bekjent fikk jeg Garth Leans bok "Frank Buchman - et liv". Under lesningen og nettenes søvnløse timer har jeg møtt mennesker og opplevelser som jeg ikke har tenkt på på mange år.

Det var mennesker som lyttet til Gud og forsøkte å følge hans ledelse, noen av dem på vei ut til ulønnet og farefylt arbeid i etterkrigstidens hatladete områder, eller til den veldige folkeforsonende institusjonen i Sveits som heter Caux.

Noen av oss spør om vi sviktet og hvorfor. Sto vi overfor valget mellom oss selv - vår personlige integritet - og trofasthet mot en kristen opplevelse som var en veldig drivkraft i vår ungdom? Jeg kan ikke svare."

sakset



Miljøpartiet De Grønne ble stiftet i Norge 10. oktober -88. I formuleringer hentet fra partiets presentasjon av seg selv heter det: "Vi ber alle om å ta vare på Moder Jord og Det evige liv... Den farligste kapitalisten er ikke den som sitter på toppen av samfunnspyramiden, men den som har tatt bolig i våre hjerter."

Folkevelt, Oslo, nr. 6/88

Det voksende miljøsam arbeidet over grensene må utbygges og styrkes. Det vil bli en lang og, ikke minst, kostbar kamp. Men det er en kamp som er høyst påkrevet og som må utkjempes i en global ånd og som *må* vinnes. Hver enkelt av oss kan bidra til fellesskapets beste ved å begynne å feie for egen dør.

Fra leder i Aftenposten 4.1.89

Man kan si at politikk er det muliges kunst, at om fellesskapsfølelsen står svakt, om folk for eksempel er mer opptatt av sin egen rett til å kjøre bil enn av barns og eldres rett til å ferdes trygt, eller av miljøet - vel, så er det verken mulig eller demokratisk å stå imot. Men folk er mangfoldige.

Politikere er i noen grad med på å skape sine egne muligheter, alt etter hvilke verdier de greier å forløse. Håp, tro og klare verdiholdninger smitter - men det gjør også motsetningene.

John Hille, forsker i Alternativ Framtid,

Folkevelt nr. 6/88

Hvis vi vil forandre vårt samfunn, er det ikke tilstrekkelig med overfladiske individuelle anstrengelser eller forandringer av det økonomiske system. En fullstendig forandring av vår bevissthet må til. Vi vet enda ikke hvordan denne forandringen skal foregå. Men jeg er overbevist om at den er livsnødvendig.

*David Bohm, professor i fysikk, London Universitet.
Det økologiske tidsskrift "Forum" nr. 5/88,
Wethen, Tyskland.*

Det viktigste jordsmonn for vårt folks livskraft har vært tillit til Gud, flid, en sund selvbevissthet og hjelp til vår neste. Den åndelige helsen har gjort den materielle velstanden mulig.

Klare tegn tyder på at grunnelementer for denne livskraften er på vikende front. Den materielle velferden bidrar til at menneskene ensidig etterstrever et lett og bekvemt liv.

Det er viktig å innse disse farene, og samarbeide for å avverge dem. Vi kan støtte oss på vår åndelig arv og på de sunde sidene av vår kultur. De bestående sannheter i den kristne tro inntar en sentral plass.

*Mauno Koivisto, Finlands president,
fra Finlands författningsamling nr.917, 1988*

Den russiske regissøren Andrej Tarkovskij sa en gang at mennesker i Sovjet har en større åndelig frihet enn mennesker i vest. Grunnen er kanskje at de blir så hardt undertrykket. Den totale friheten kan være trivelig i blant, men vi trenger grenser for å kunne skape og utvikles. Menneskene har behov for åndelig tilfredsstillelse. Det er noe som må komme innenfra hos hver enkelt.

*Filmskaperen Jan Troell, (Utvandrerne, Sagolandet)
Ukebladet Elle, nr.2, 1988*

Jeg ber før hver kamp. På min faste plass i garderoben slenger jeg et håndkle over hodet, folder hendene og har en stille stund før kampstart. Det er en styrke for meg å be før jeg går ut på banen. Det gir meg en spesiell trygghet, gjør meg rolig.

*Rune Bratseth, fotballproff i Werder Bremen,
tysk mester 1988. Vårt Land 4.1.89*

Når jeg ligger alene på rommet -etter gode plasseringer- og tenker over den situasjonen jeg er kommet i, er det lett å tenke på penger og hva jeg kan greie å tjene. Det er da Gud hjelper meg til å få de riktige perspektivene.

*Ole Kristian Furuseth, norsk alpinstjerne,
Aftenposten 19.1.89*

NY VERDEN vil fremme en kristen revolusjon, som forandrer både menneskers holdninger og samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Guds ledelse.

Utgiver: Moralsk Opprustning, Postboks 3018 - Elisenberg, 0207 Oslo 2.
Tlf. 44 64 78. Postgiro 5 12 57 94. Bankgiro 6030.05.08831.

Ansvarlig: Jens J. Wilhelmsen.